

ALTERNATIVT BYBUDSJETT

BERGEN 2025

EN MER KLIMAVENNLIG, NATURGLAD, SOLIDARISK OG LEVENDE BY

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet, både lokalt og globalt.

Til grunn for vår politikk ligger lokalprogrammet vi gikk til valg på i 2023. I vårt alternative budsjett viser vi hvordan programmet kan omsettes i praksis dersom Miljøpartiet De Grønne styrer byen. Vår visjon for Bergen er en mangfoldig by hvor vi jobber på alle politikkområder for å sette mennesker og miljø først. Det er en by hvor du vet at barna dine har en trygg skolevei. En by hvor du kan puste fritt. En by hvor ingen faller utenfor og hvor vi feirer det å være annerledes. En by som tar sin andel av klimakuttene og kanskje litt til for å begrense global oppvarming til 1,5 grader.

Bergen kommune har et begrenset økonomisk handlingsrom, men det er større enn byrådspartiene Høyre, Frp og Sp vil innrømme. For å finansiere noen av de grønne tiltakene, foreslår vi omprioriteringer og kutt - for eksempel i politikerlønninger. I takt med flere eldre og økt utenforskap må de med mest bidra mer. Eiendomsskatten økes i perioden. For mer om saldering, se verbalforslag og detaljer i budsjettet.

Vi har funnet rom til å reversere alle byrådets over 100 usosiale og klimafiendtlige kutt, alle kutt og utsettelse i investeringsprogrammet, samt alle kuttene til byrådet i tilskuddslistene.

Skal Bergen oppfylle de ambisiøse klimamålene, må det følge penger og vilje. Dessverre er det klima og miljø som kuttes mest av byrådet. Derfor gjennomsyres vårt budsjett av kampen mot klima- og naturkrisen. Men vi satser også på oppvekst, psykisk helse, hjemmesykepleien og BPA, grunnsteiner for gode og frie liv. Dagens utfordringsbilde med krig i Europa, prisvekst og stadig økende forskjeller i samfunnet er viktige saker MDGs alternative budsjett søker å finne løsninger på.

MDG sitt alternative budsjett står for det motsatte av byrådets. MDG opptrer solidarisk og ansvarlig, mens byrådet foretrekker skattereduksjoner til de med de dyreste eiendommene i byen, samtidig som de kutter i viktige tilbud til byens innbyggere.

Thor Haakon Bakke, gruppeleder

På vegne av bystyregruppen til Bergen MDG, desember 2024

Merk: Budsjettet vårt tar utgangspunkt i byrådets innstilling, samt tilleggsinnstilling 1, ikke budsjettavtalen mellom Høyre, Frp og Senterpartiet, samt Bergenslisten, Industri- og Næringspartiet og Pensjonistpartiet av 11. desember.

MDG reagerer skarpt på de målrettede kuttene til Papillon, AKKS og Foreningen for human narkotikapolitikk i budsjettavtalen. De smålige kuttene er unødvendige, og vil ha store konsekvenser.

INNHOLDSLISTE

REVERSERINGER AV BYRÅDETS KUTT - DRIFT & TILSKUDD	4
REVERSERINGER AV BYRÅDETS KUTT - INVESTERING	9
KLIMABUDSJETTET	13
KLIMA OG NATUR	14
GODE OG GRØNNE LIV	16
KULTUR OG NÆRING	17
HELSE	19
SOSIAL	21
OPPVEKST	22
ANNET	24
INNDEKNING OG SALDERING	24
MERKNADER/ENKELTSTÅENDE VERBALFORSLAG	27

REVERSERINGER AV BYRÅDETS KUTT – DRIFT & TILSKUDD

Årets forslag til budsjett fra Høyrebyrådet er unikt dårlig. Det inneholder en rekke smålige og usolidariske kutt, som for eksempel kutt til utlån av kanoer til små barn, treningstilbud til eldre, blomsterløker og bysykler. Men også fremtidsfiendtlige kutt som åpenbart vil øke utgiftene til Bergen kommune og gjøre oss mer sårbare for klimaendringene. Det gjelder for eksempel kutt i klimatilpasningsprosjekter og til fastlegeordningen.

MDG velger å reversere omorganiseringer som vil svekke tjenestene i kommunen og gjøre byen mindre menneskevennlig. Reversering av byrådets kutt på drift er en av våre største og viktigste satsinger, og noe vi bruker 223 millioner på.

MDG velger også å reversere alle kutt på tilskuddslisten. Det koster 45 millioner kroner.

Merk: Mange av feltene hvor MDG reverserer byrådets kutt vil styrkes av MDG. Disse satsingene fremkommer av budsjettkapitlene som etterfølger reverseringene.

Tilskuddslisten	2025	2026	2027	2028
Reversere samtlige kutt fra byrådet	45 000	45 000	45 000	45 000

Klima og natur	2025	2026	2027	2028
Beholde Klimaetaten med god kapasitet til å gjennomføre klimapolitikk	5 145	5 145	5 145	5 145
Beholde oppfølging av Grønn strategi	4 904	4 904	4 904	4 904
Sørge for opprydding av forsøpling/forurensing langs veg, vassdrag og sjø	400	400	400	400
Beholde utvidelse av trygg sykkelparkering	300	300	300	300
Beholde kapasitet til miljøforvaltning	601	601	601	601
Beholde tilbud av offentlige toalett	1 000	1 000	1 000	1 000
Beholde stilling i Plan og utviklingsavdelingen	900	900	900	900
Beholde stillingen for Skog- og	900	900	900	900

arealforvalter				
Beholde anleggsgartner	700	700	700	700
Beholde tilskudd byutvikling	238	238	238	238
Beholde sommerblomster i Bergen sentrum og Nesttun	200	200	200	200
Reversere reduksjon i bruk av konsulenttjenester	200	200	200	200
Beholde utlån av kanoer v/Skomakerdiket	80	80	80	80

Bolig og byplanlegging	2025	2026	2027	2028
Beholde bostøtte ved endring i regelverk for bostøtte	13 600	27 100	27 100	27 100
Beholde planlagt vedlikehold av kommunale boliger	3 700	3 700	3 700	3 700
Beholde sosialhjelpssatser fra 2025	3 200	6 400	6 400	6 400
Beholde kapasitet og kompetanse i Byarkitekten	3 995	3 995	3 995	3 995
Beholde stillinger i Plan- og bygningsetaten	3 250	3 250	3 250	3 250
Beholde tjenestekjøp i Byrådsavdeling for byutvikling	1 002	1 002	1 002	1 002
Beholde tilskudd Byutvikling byrådsavdelingen	226	226	226	226

Rus og sosialtjenester	2025	2026	2027	2028
Beholde bedre styring og prioritering av hjelpetiltak	5 000	5 000	5 000	5 000
Reversere endret utforming av støttekontakttilbud for personer med utviklingshemming	3 000	3 000	3 000	3 000
Beholde kapasitet og kompetanse i Byrådsavdeling for eldre, helse og omsorg	2 700	2 700	2 700	2 700
Beholde MO-senter i Eidsvåg og styrke innsatsen på åpne rusområder	4 617	4 617	4 617	4 617
Beholde aktivitetstilbud og MO Wergeland	2 600	5 200	5 200	5 200
Beholde to psykologstillinger ved	1 800	1 800	1 800	1 800

Utekontakten				
Beholde bemanning på natt ved botilbud	850	850	850	850

Barnehage	2025	2026	2027	2028
Beholde Språkstien i Søre Skogvei	720	720	-720	720
Beholde tilstrekkelig tildeling av tilskudd til åpne barnehager	2 500	2 500	2 500	2 500
Beholde kommunal innsats migrasjonspedagogikk	5 680	12 520	12 520	12 520
Beholde bemanningstilskudd åpne barnehager	2 000	2 000	2 000	2 000
Beholde avtale med Vil Vite for barnehagene	615	615	615	615
Beholde avtale med Barnas kulturhus	160	350	350	350
Beholde Trengereid barnehage	100	230	230	230
Beholde busser som forvaltes av Etat for barnehage	0	800	800	800

Skole	2025	2026	2027	2028
Beholde nødvendig nivå på undervisning i morsmål og forsterket norsk	13 500	30 000	30 000	30 000
Beholde kravet om egen digital enhet på mellomtrinnet	7 000	7 000	7 000	7 000
Beholde Krokeide skole	2 400	5 400	5 400	5 400
Beholde tilskudd til private SFO	2 324	2 324	2 324	2 324
Beholde gratis SFO for asylsøkere fra Ukraina	1 700	1 700	1 700	1 700
Beholde kulturkarusell-midler	1 500	1 500	1 500	1 500
Beholde nærmiljøpakke	761	761	761	761
Beholde internordisk samarbeid skole	708	708	708	708
Beholde tilskudd Ungt Entreprenørskap	630	630	630	630
Beholde midler til parallelklasser i nynorsk	600	1 400	1 400	1 400
Beholde tilskudd Fargespill	275	275	275	275
Beholde gratis SFO 1. trinn for husholdninger med lav inntekt	200	500	500	500

Reversere omorganisering av Etat for spesialpedagogiske tjenester	1 500	3 000	3 000	3 000
Reversere omlegging av tilbudet til barn med hørselsutfordringer	720	1 590	1 590	1 590

Introduksjons- og tolketjenester	2025	2026	2027	2028
Beholde årsverk til lærerstillinger ved Bergen læringscenter	3 100	3 100	3 100	3 100
Beholde administrasjonen med to årsverk i Bergen inkluderingscenter	2 000	2 000	2 000	2 000
Ikke redusere bruk av vikar ved i norskopplæring av flyktninger og innvandrere	1 000	1 000	1 000	1 000
Reversere reduksjon i ledergruppen ved Bergen Læringscenter	1 000	1 000	1 000	1 000
Reversere endring av sats for introduksjonsstønning til deltakere under 25 år	5 280	3 300	3 300	3 300
Beholde årsverk til tospråklige assistenter	4 875	4 875	4 875	4 875
Beholde periode med startstønning	3 200	2 000	2 000	2 000
Beholde årsverk til undervisningsstillinger ved Grunnskolen for voksne	3 000	3 000	3 000	3 000
Beholde reiseutgifter til innleide tolker	1 000	1 000	1 000	1 000
Beholde dagens åpningstider Bergen inkluderingscenter	250	250	250	250
Beholde antall årsverk ved Tolketjenesten / bruk av innleid tolk	200	200	200	200

Helse og forebygging	2025	2026	2027	2028
Beholde aktivitetssenter i Psykisk helse Bergen sentrum	5 180	5 180	5 180	5 180
Beholde utvidelse av Rask psykisk helsehjelp til personer mellom 16 og 23 år	3 500	3 500	3 500	3 500
Beholde årsverk aktivitetssenter i Psykisk helse Bergen vest	1 250	1 250	1 250	1 250
Beholde aktivitet i Frisklivssentralen	5 200	5 200	5 200	5 200

Beholde Ukraina-mottak i helsestasjon og skolehelsetjenesten	4 100	4 100	4 100	4 100
Beholde to årsverk for helsesykepleiere i Tverrfaglig utviklingsteam (TUT-team)	1 600	1 600	1 600	1 600
Beholde helsestasjon i Laksevåg og Kringlebotn	1 300	3 100	3 100	3 100
Beholde kurset «Godt samliv»	1 200	1 200	1 200	1 200
Reversere avvikling av etat for vurdering og rehabilitering / omorganiseringer på feltet	5 000	5 000	5 000	5 000
Beholde bydelslegevaktene i Fana og Loddefjord	8 400	8 400	8 400	8 400
Beholde tiltakspakke til fastlegetjenesten	5 000	5 000	5 000	5 000
Reversere kutt og omstrukturering av aktivitetssentre for eldre	13 800	13 800	13 800	13 800
Beholde vikarordning for helsetjenester i Bemanningstjenester	1 915	1 915	1 915	1 915
Beholde tilskudd på feltet	20	20	20	20

Samferdsel	2025	2026	2027	2028
Beholde tilskuddsordning til lag og organisasjoner for rydding langs kommunale veier i bydelene	1 000	1 000	1 000	1 000
Beholde bekjempelse av fremmede plantearter	1 000	1 000	1 000	1 000
Beholde tung sikring av arrangementer	1 000	1 000	1 000	1 000
Beholde bruk av konsulenttenester	889	889	889	889
Beholde lysstyringsprogrammet "City Touch"	500	500	500	500
Beholde renhold av gang- og sykkelvei	300	300	300	300
Beholde renhold av sidegater tilknyttet store offentlige plasser	250	250	250	250
Beholde renhold der arrangør har det fulle ansvar for renhold	150	150	150	150
Beholde renhold av busstur	150	150	150	150
Beholde feiing på Nesttun	135	135	135	135
Beholde renhold av private fortau	110	110	110	110

Kultur, idrett og beredskap	2025	2026	2027	2028
Beholde Sykkelkids	1 700	1 700	1 700	1 700
Unngå budsjettreduksjon Bergen kulturskole	1 000	1 000	1 000	1 000
Reverse omorganisering kulturfeltet	5 000	5 000	5 000	5 000
Beholde sommerleir for skoleelever	3 100	3 100	3 100	3 100
Bergen kirkelige fellesråd - beholde tilskudd	2 000	2 000	2 000	2 000
Beholde kapasitet kultur	0	250	250	250
Beholde kurs Brannvesenet	600	600	600	600
Beholde etaten Samfunnssikkerhetens hus	6 000	6 000	6 000	6 000
Beholde etaten Samfunnssikkerhetens hus - justering av arealbruk	2 800	5 600	5 600	5 600

Administrasjon	2025	2026	2027	2028
Unngå budsjettreduksjon Bergen byarkiv	1 250	1 250	1 250	1 250
Beholde stillinger på Byrådsavdeling for byutvikling	3 000	3 000	3 000	3 000
Ikke si opp Bergen kommunes avtale med NHH om støtte til DIG-senteret	1 500	1 500	1 500	1 500
Beholde tilskudd til FN-sambandet - Internasjonal uke utgår	167	167	167	167

REVERSERINGER AV BYRÅDETS KUTT – INVESTERING

Byrådet kutter og utsetter en rekke enormt viktige prosjekter for Bergen by.

Spesielt skolene og naturen er hardt truffet av Høyre, Frp og Senterpartiet sitt budsjettforslag. Med blant annet skolenedleggelse på Krokeide og avlyst utvidelse av Varden skole, og en rekke kutt til barnehagene, er konsekvensene omfattende for byens barn. Så store strukturendringer bør tas i barnehage- og skolebruksplanene.

MDG reverserer samtlige kutt og utsettelse av prosjekter, med unntak av faglig anbefalte justeringer på vann- og avløpsfeltet.

For Fyllingsdalen bydel er budsjettet krise og bør trekkes særlig frem. Bydelen mister både kulturhus, vassdrags-, og skoleprosjekter. Fyllingsdølene fortjener bedre enn den Høyrestyrte byen.

Et av de smålige kuttene til byrådet er produksjonskjøkkenet på Lystgården. Dette er et ferdig planlagt og rimelig prosjekt. Det er også et prosjekt som gir mer tilbake til byen enn det koster.

Gjennom store og omfattende kutt på natur- og parkfeltet gjør byrådet byen mindre attraktiv for innbyggere og potensielle tilflyttere. I sin tur vil dette føre til mindre skatteinntekter i fremtiden, og er nok et eksempel på fremtidsfiendtlig politikk.

Kuttene fører til at Bergen blir mer utsatt for konsekvensene av klimaendringene: Økt nedbør og flom, med tilhørende skadepotensiale på eiendom, liv og helse.

Alle investeringskutt reverseres av MDG, og over en fireårsperiode beløper det seg til **rundt 1 milliard.**

På grunn av byrådets budsjetteringspraksis er det vanskelig å finne det eksakte tallet for kostnaden for bygging og prosjektutvikling. De ulike byggeprosjektene er i ulike faser, men vi har gjort et best mulig anslag med den informasjonen som er tilgjengelig.

Merk: MDG vil i tillegg styrke flere prosjekter vesentlig, som kulturhus i Fyllingsdalen, karbonfangst og lagring i Rådalen, samt vassdrag og parkprosjekter. Det følger av en egne satsingstabeller i budsjettet.

Prosjekter byrådet foreslår å fjerne i sin helhet:

Område	Prosjektnavn
Barnehage	Søre Skogvei barnehage
Skole	Salhus skole
Skole	Søreide ungdomsskole
Skole	Varden skole, utvidelse
Helse	Mindemyren flerbruksbygg - Omsorg + og dagaktivitetssenter
Helse	Boligløftet - Kong Oscars gt. 90
Bolig	Boligprogrammet - Dolviken utleieboliger
Bolig	Boligprogrammet - Rød utleieboliger
Bolig	Kjøp av familieboliger
Natur og park	Kim Frieles plass - konseptutvikling
Natur og park	Nygårdsparken midtre del
Natur og park	Sælenvassdraget del 2
Natur og park	Vassdrag og våtmarkstiltak
Natur og park	Vågstrappen- prosjektutvikling
Kultur	Fyllingsdalen kulturhus
Kultur	KODE: KVV for kommunens anlegg på Troidhaugen
Kultur	Produksjonskjøkken Lystgården
Næring	Sentralbadet, påbygg kontorseksjon
Administrasjon	Anskaffelse av loggmonitoreringsverktøy
Administrasjon	Magistraten

Prosjekter byrådet foreslår å redusere:

Område	Prosjektnavn
Skole	Ytre Arna skole -går bort fra Futurebuilt og avvikler svømmebasseng
Samferdsel	Supplering av Lyspunkt på eksisterende anlegg
Natur og park	Barnas byrom
Natur og park	Den grønne akse
Natur og park	Steinsvikneset
Natur og park	Bystrand Lungegårdsparken
Natur og park	Gjeddevann friluftsområde

Natur og park	Friluftstiltak
Natur og park	Renere Havn - Prosjektkoordinator
Kultur	Skisseprosjekt Fysak/nytt Elvetun
Kultur	Kunstnerisk Utsmykking
Kultur	Kvinner på sokkel
Kultur	Kunstinnkjøp
Idrett	Laksevåg idrettshall
Næring	Gassverkbygget

Prosjekter byrådet foreslår å forskyve

Område	Prosjektnavn
Skole	Haukedalen skole
Brannvesen	Bygging av nytt nøst til Sjøbrand
Brannvesen	Bergen Vest brannstasjon
Nærmiljø/samferdsel	Opprusting av nærmiljø – Nedre Nygård/Nygårdshøyden
Samferdsel	Møllendalsbakken
Natur og park	Møllendalselven elve- og strandpark
Natur og miljø	Renere havn - Vågen
Klima	Mobilpunkter og Ladepunkter
Flomsikring	Nesttunvassdraget / tappearrangement

VÅRE HOVEDSAKER

KLIMA, NATUR OG BYUTVIKLING

Bergen skal gjøre sitt i kampen mot klima- og naturkrisen. På klimafeltet er det nødvendig med ekstraordinære tiltak for å bøte på byrådets politikk for økte utslipp. Derfor setter vi av over 200 millioner til disse formålene, som inkluderer store midler til energisparingstiltak. Det er behov for raskt å få oppdatert kunnskap om hvordan vi ligger an i forhold til klimamålene, slik at vi får en reell debatt om nødvendigheten av forsterkede tiltak.

PSYKISK HELSEHJELP OG RUS

Aldri før har det vært viktigere å satse på psykisk helse. Det er sterkt beklagelig og korttenkt at byrådet kutter i feltet. Derfor vil vi jobbe for å oppnå full bydekning for Rask psykisk helsehjelp og etablere Ung Arena i alle bydeler. Vi setter av over 30 millioner til å bekjempe psykisk uhelse.

Vi styrker organisasjoner som RIO og finner midler til MO-senter i sentrum.

KULTURBYEN FOR ALLE

Kulturbyen Bergen gjør byen rikere for alle. Vi styrker derfor mange tilskuddsmottakere, og finner rom til nye, i tillegg til å ha reversert byrådets kutt. For å unngå at barn og unge mister tilbud når familieøkonomien er stram setter vi av 6 millioner til å gi flere barn gratis kultur- og fritidsaktiviteter gjennom Aktivitetskortordningen, vi setter av over 5 millioner i tilskuddsmidler til ungdomsarrangementer og festivaler, og til å arrangere gratis sommeraktiviteter for barn i 2025.

ELDREMSORG, HJEMMESYKEPLEIE OG BPA

Det er krise i helse-Norge. I Bergen trengs det flere hender i eldreomsorgen, og hjemmesykepleien trenger et løft. Samtidig må sykehusene gjennomføre store kutt. Vi setter av 70 millioner til dette.

MDG er opptatt av at alle innbyggerne skal få oppfylt rettighetene sine og leve gode og frie liv. Derfor setter vi av 25 millioner til å styrke BPA-ordningen, i tillegg til at vi oppretter en ny søkbar pott for universell utforming av bygg.

OPPVEKST

I årene fremover trengs en satsing på skolen, og flere grep må gjøres samtidig. Derfor styrker vi spesialpedagogikken og innfører en pilot for gratis skolemat! Mobbetallene i Bergen kommune går i feil retning, og vi setter av 15 millioner til flere miljøarbeidere. Det er store behov for bemanning i skole og barnehage. Stortinget har bevilget ekstra midler til å avlaste de dyktige ansatte i bergensbarnehagene, og i motsetning til byrådet bruker vi midlene til det høyst nødvendige formålet.

KLIMABUDSJETTET

I 2020 la Bergen kommune for første gang frem et skikkelig utredet klimabudsjett som inneholdt beregning av effekt av ulike tiltak. Dette skjedde sammen med at pengebudsjettet ble lagt frem.

I perioden 2021-2024 ble klimabudsjettene stadig bedre og mer detaljerte. Nå har byrådet skrelt bort det mest vesentlige, nemlig beregningen av hvor stor effekt de ulike iverksatte og mulige fremtidige tiltakene har. Det er sterkt uheldig og umuliggjør i praksis en debatt om klimamålene i budsjettsammenheng.

Å kutte 85% av de direkte utslippene innen 2030 er et mål byrådet *hevder* de forsøker å nå. Samtidig: Et slikt kutt krever i realiteten at alle utslipp kuttet, der det er mulig. Det gjelder spesielt fossilfri transport, utslipp fra bygg og anlegg, og avfallshåndtering. Det kreves en massiv satsing fra kommunens side, alle typer private aktører, og ikke minst at vi får innbyggerne med på laget.

Noen av delmålene som kreves:

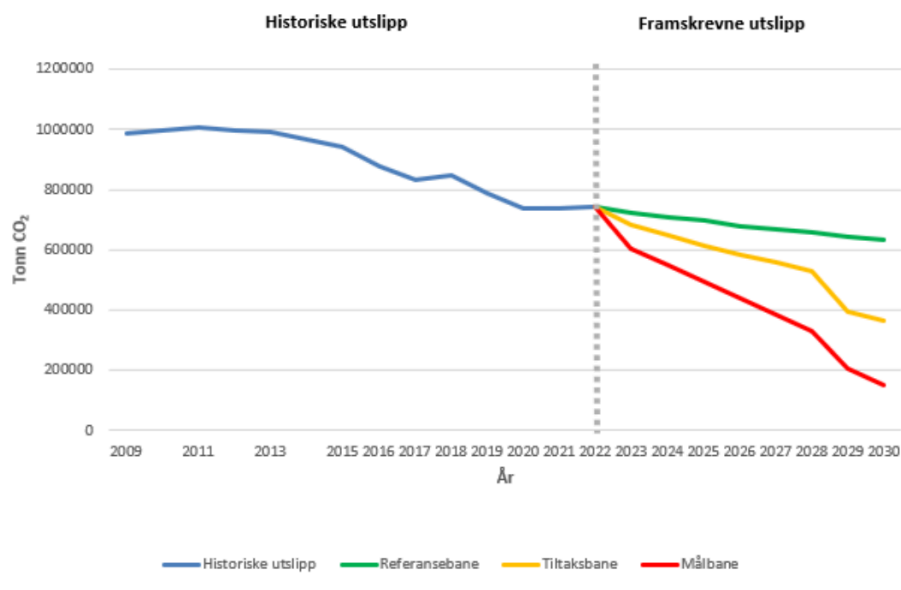
- All veitransport i Bergen skal være fossilfri.
- Havnen skal være fossilfri.
- Det skal jobbes for at sjøfart og luftfart blir fossilfri så fort som mulig.
- All stasjonær energi skal være fornybar.
- Karbonfangst på avfallsforbrenningen i Rådalen.

Byrådet har kuttet i samtlige tiltak som kan bidra til å nå disse målene. Ikke nok med det, byrådet motarbeider utslippskutt aktivt ved å øke veikapasitet og parkeringsbruk. De ønsker heller ikke at staten skal gi kommunene nye verktøy for å kutte utslipp.

Klimabudsjettet trenger å oppdateres og videreutvikles. MDG foreslår derfor å styrke budsjettet med midler til å videreutvikle klimabudsjettet. MDG fremmer også merknader tilknyttet temaet.

Figuren under er hentet fra Klimabudsjettet. Siden byrådet har kuttet stort i tiltak, samt iverksatt politikk for økte utslipp, er det sannsynlig at referansebanen for utslipp nå ser forverret ut med tanke på å nå klimamålene. Tiltaksbanen er tilsvarende i en verre situasjon nå enn i 2020/2021.

For alle praktiske formål har byrådet avlyst klimamålene til Bergen, og de bør legge frem oppdaterte analyser som viser hva status for kommunens klimaarbeid er.

Figur 6: Scenarier for utvikling av klimagassutslipp i Bergen frem mot 2030

KLIMA OG NATUR

Bergen skal ta sin del av ansvaret for å gjennomføre viktige klima- og naturtiltak. På klimafeltet er det nødvendig med ekstraordinære tiltak for å bøte på byrådets politikk for økte utslipp. Derfor setter MDG av 60 friske millioner ekstra til

oppfølgingen av Grønn strategi (Klimastrategien), samt tilstrekkelig med midler til å kjøpe en oppdatert tiltaksrapport, både for å få oppdatert kunnskap og oppdaterte tiltak. For å nå klimamålene trengs det først og fremst ikke mye penger, men politisk vilje til å redusere utslipp fra for eksempel veitrafikken. Oppdatert kunnskap og analyse vil derfor synliggjøre hva som er nødvendig.

Bergen er utsatt for de stadig heftigere konsekvensene av klimaendringene. Derfor foreslår vi å styrke kommunens innsats for å ta vare på vassdragene og fjordene våre, og styrke ivaretagelsen av natur i kommunen.

I tillegg vil vi få fortgang i sykkelplanleggingen, bygge flere lekeplasser og sørge for at tiltakene i klimaplanen følges opp slik at vi kutter utslipp i tråd med 1,5-gradersmålet.

Karbonfangst og -lagring i Rådalen er en viktig forutsetning for kommunens innsats i kampen mot klimakrisen, derfor setter vi av totalt 350 millioner kroner i økonomiperioden til å få i gang dette viktige prosjektet.

Forslag til driftsbudsjett	Varig	Engangs- utgifter	Total
Midler til oppfølging av tiltak i Grønn strategi - Klimastrategien/klimahandlingsplanen	60 000 000		60 000 000
Kjøp av oppdatert analyse av tiltak og effekt for å nå klimamål i 2030		2 000 000	2 000 000
Styrking av vassdragsforvaltningen i Bymiljøetaten	5 000 000		5 000 000
Styrking av sykkel og mobilitet i Bymiljøetaten	5 000 000		5 000 000
Styrking av Barnas byrom	1 000 000		1 000 000
Styrking av naturforvaltning (Bymiljøetaten)	5 000 000		5 000 000
Styrking av juridisk seksjon, vegforvaltning og byromsforvaltning (Bymiljøetaten)	10 000 000		10 000 000
Utvikle ny gatenormal	1 000 000		1 000 000
ENØK-satsing i Etat for bygg og eiendom for å realisere investeringsprosjekter	5 000 000		5 000 000
Utvikle tverretatlig villfyllingsprosjekt	2 000 000		2 000 000
Styrke Plan- bygningsetaten øremerket sykkelprosjekter (private og offentlige)	5 000 000		5 000 000
Styrke Plan- og bygningsetaten herunder offentlige planer, som Rådalen, og kommunale byggeprosjekter	10 000 000		10 000 000
Fjordgartnere til forvaltning av byfjordene	2 000 000		2 000 000

Forslag til tilskuddsliste	Varig	Engangs- utgifter	Total
Bybonden	2 000 000		2 000 000
Lystgården	1 000 000	250 000	1 250 000

Forslag til tilskuddsliste	Varig	Engangs- utgifter	Total
Bybonden	2 000 000		2 000 000
Bergen og Hordaland Turlag		500 000	500 000
Bergen og omland friluftsråd	2 000 000		2 000 000
Bergen skog- og trøplantningsselskap	2 000 000		2 000 000
Bærekraftige Liv Løvestakken	600 000		600 000
SHIFTIT	200 000		200 000

Forslag til investeringsbudsjett	2025	Totalt i perioden
Karbonfangst og -lagring i Rådalen	50 000 000	350 000 000
ENØK-tiltak i kommunen	10 000 000	40 000 000
Styrking av vassdragsprosjektene i Bergen kommune	20 000 000	50 000 000
Flomsikring Nesttunvassdraget utover tappearrangement	10 000 000	10 000 000

GODE OG GRØNNE LIV

Økende mat- og energipriser skaper fremdeles en vanskelig hverdag for mange. Den nye normalen for flere bergensere er en privatøkonomi på bristepunktet. Miljøpartiet De Grønne vil hjelpe de som trenger det mest, samtidig som vi hjelper klimaet og naturen. Derfor foreslår vi en stor strømsparepakke til sameier, borettslag og bergensere med tilskudd til varmepumpe, etterisolering, utskiftning av dører og vinduer, tetting av hus og lister og andre strømsparingstiltak. Vi vil også gi folk og bedrifter støtte til kjøp av el-sykler og el-lastesykler, slik at flere kan velge bort bilen til fordel for sykkel i en motbakkepreget by.

Forslag til driftsbudsjett	Varig	Engangs- utgifter	Total
Tilskudd solenergianlegg i sameier og borettslag	2 000 000	5 000 000	7 000 000
Tilskudd el-sykler og el-lastesykler til privat bruk	2 000 000	5 000 000	7 000 000

Tilskudd sykkelparkering i borettslag og sameier	2 000 000	5 000 000	7 000 000
Tilskudd elektrisk lastesykkel for bedrifter	2 000 000		2 000 000
Vrakpant for private parkeringsplasser som brukes til allmenntilgjengelige formål	2 000 000	2 000 000	4 000 000
ENØK-støtte til sameier og borettslag	25 000 000	15 000 000	45 000 000
ENØK-støtte til privatpersoner (varmepumpe, isolasjon mm.)	15 000 000	20 000 000	35 000 000
Styrking av kulturminnefondet til private tiltak for ivaretagelse av kulturminner	1 000 000		1 000 000

Forslag til investeringsbudsjett	2025	Totalt i perioden
Transformasjon grå arealer	20 000 000	80 000 000
Bilfritt bylivsprosjekter	20 000 000	80 000 000
Lekeplasser (Barnas byrom)	50 000 000	200 000 000

KULTUR OG NÆRING

Miljøpartiet De Grønne vil at Bergen skal være en levende kulturby, med et stort mangfold av kunst og kultur tilgjengelig for innbyggere fra alle aldre, bakgrunner og bydeler. I møte med at Høyre, Frp og Senterpartiet systematisk demonterer kulturbyen, er det viktigere enn noensinne å gi byens kulturliv troen på at kulturlivet i byen har en fremtid.

I takt med økt utenforskap og urolig ungdom trengs en storstilt satsing på ungdomsklubber og lavterskel kulturaktivitet. Kulturhus i Fyllingsdalen er høyst nødvendig, og vi bør satse på nytt Hovedbibliotek i Bergen når Dokken og Laksevåg skal oppleve stor befolkningsutvikling i årene fremover.

For å unngå at barn og unge mister tilbud når familieøkonomien er stram setter vi av midler til å gi flere barn gratis kultur- og fritidsaktiviteter gjennom Aktivitetskortordningen, vi setter av tilskuddsmidler til ungdomsarrangementer og festivaler, og til å arrangere gratis sommeraktiviteter for barn i 2025. Kulturlivet er også en viktig næring, der vi særlig styrker kunstnere i etableringsfasen med ekstraordinære tilskudd i en tid med krevende økonomi for feltet. Vi gir mye til byens aktører, og har stor bredde i tilskuddene.

Merk: Kvinner på sokkel-prosjektet, kuttet av byrådet, synliggjøres som egen satsing siden det er utelatt fra budsjettdokumentene til byrådet.

Merk: Tabellene her viser bare våre satsinger på toppen av at vi reverserer alle byrådets foreslåtte kutt.

Forslag til driftsbudsjett	Varig	Engangs- utgifter	Total
Kultur- og arbeidsstipend	3 000 000		3 000 000
Sommeraktiviteter for barn		5 000 000	5 000 000
Ungdomsklubber i hele byen	10 000 000		10 000 000
Utvide Fribykunstner-ordningen	1 000 000		1 000 000
Aktivitetskortet til flere barn	6 000 000		6 000 000
Kunstfaglige samarbeid mellom Kulturskolen og skolen	1 000 000		1 000 000
Sommerjobb for ungdom	2 000 000		2 000 000

Forslag til tilskuddsliste	Varig	Engangs- utgifter	Total
Klimamidler til kulturaktører	500 000		500 000
Bergen Kjøtt		1 300 000	1 300 000
Vestnorsk filmsenter	500 000		500 000
Litteraturhuset	3 000 000		3 000 000
JUNG	2 000 000		2 000 000
Bergen Nasjonale Opera	1 800 000		1 800 000
Amatørkulturrådet		600 000	600 000
BIFF	1 000 000		1 000 000
Bergen musikkteater	500 000		500 000
Fyllingsdalen teater		500 000	1 500 000
Ungdomsarrangement 16./17. mai		300 000	300 000
Arabisk filmfest	100 000		100 000
Borealis	133 000		133 000
Laugaren badstu og kulturarena		100 000	100 000
Bergen kirkelige fellesråd, strømknoder og		2 000 000	2 000 000

prisvekst			
Samarbeidsrådet for tros- og livsynssamfunn Bergen	2 000 000		2 000 000
TV Bra		900 000	900 000
Beatus Cras	200 000		200 000
Somaliskråd i Vestland	500 000		500 000
Aktive gamere		500 000	500 000
Miks ressurscenter		300 000	300 000
Unity spark		3 000 000	3 000 000
Tekstallmenningen	220 000		220 000
Det Akademiske Kvarter		500 000	500 000
Prosjekt aktivitetsguide		750 000	750 000
Raptus	500 000		500 000
Bergen Dansesenter	300 000		300 000
VFH-produksjoner	300 000		300 000
Fargespill	300 000		300 000
Bergen kunsthall		2 000 000	2 000 000

Forslag til investeringsbudsjett	2025	Totalt i perioden
Fyllingsdalen kulturhus	50 000 000	1 000 000 000
Kvinner på sokkel	4 000 000	16 000 000
Konseptvalgutredning, utvidelse av Hovedbiblioteket og et nytt sentrumsbibliotek	2 000 000	8 000 000

HELSE

Aldri før har det vært viktigere å satse på psykisk helse. Derfor vil vi jobbe for å oppnå full bydekning for Rask psykisk helsehjelp og etablere Ung Arena i alle bydeler. I tillegg vil vi styrke sykehjemmene med flere matverter og sikre synshemmede den hjelpen de trenger i hverdagen.

Bergen skal være en inkluderende by hvor ingen faller utenfor og hvor vi feirer annerledeshet. Derfor foreslår vi å opprette en egen helsestasjon med spisskompetanse på kjønn og seksualitet, etter modell fra Oslo kommune.

Vi vil ha mindre tidsklemme og mer klemmetid. Derfor foreslår vi et prøveprosjekt i Bergen kommune for å teste ut 30-timersuken, for å gi bergenserne mer tid til å være sammen med de de er glade i, og for å oppmuntre til en mer effektiv og produktiv arbeidshverdag fylt med mer arbeidsglede.

Forslag til driftsbudsjett	Varig	Engangs- utgifter	Total
Hjemmesykepleie	20 000 000		20 000 000
Helsestasjon for kjønn og seksualitet	6 000 000		6 000 000
Eldreomsorg	50 000 000		50 000 000
BPA (Brukerstyrt personlig assistanse)	25 000 000		25 000 000
Flere VTA-plasser	2 000 000		2 000 000
Ung Arena i Bergen Vest og Bergen sentrum for å oppnå full bydekning	10 000 000		10 000 000
Rask psykisk helsehjelp i Bergen Vest og Bergen Sør for å oppnå full bydekning	15 000 000		10 000 000
Akuttovernatting fattige tilreisende	3 000 000		3 000 000
Matverter på sykehjem	2 000 000		2 000 000
Synspedagogikk Bergen kommune	2 000 000		2 000 000
30-timers arbeidsuke, prøveprosjekt hjemmesykepleien		10 000 000	10 000 000

Forslag til tilskuddsliste	Varig	Engangsutgifter	Total
Psykiatralliansen	2 300 000		2 300 000
Helsesenter papirløse	2 500 000		2 500 000
PKI (Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens)	1 000 000		1 000 000
Amalie Skrams hus	2 000 000	2 000 000	4 000 000
ROS	5 000 000	1 000 000	6 000 000
Link Bergen		1 500 000	1 500 000
Sanitetsforeningen Bergen	2 000 000		2 000 000
Aktivt pusterom	1 000 000		1 000 000
HUSET Bergen	3 000 000	4 000 000	7 000 000
Foreningen for Human ruspolitikk Vest	250 000		250 000

SOSIAL

Barnevernet har lenge vært under et stort press, derfor vil vi styrke den tverrfaglige kompetansen i barneverntjenesten og innføre tiltak for å forbedre arbeidsvilkår for ansatte. I tillegg vil vi finansiere barnekoordinatorstillinger for å styrke velferdstjenestene til barn og unge i byen. Vi styrker også tilskuddene til organisasjoner som jobber for mangfold og mot diskriminering og støtter opp om organisasjoner som gjør et viktig arbeid for sosiale tiltak i byen. MDG setter av midler til MO-senter i sentrum.

For å gjøre byen mer inkluderende oppretter vi en egen søkbar pott for å sikre universell utforming av bygg.

Forslag til driftsbudsjett	Varig	Engangsutgifter	Total
Søkbar pott universell utforming av bygg	20 000 000		20 000 000
Tiltakspakke for barnevernet	13 000 000		13 000 000
Barnekoordinator	5 000 000		5 000 000
CRPD-koordinator	2 000 000		1 000 000
Styrking EFU for realisering av boligprosjekter	3 000 000		3 000 000
Koordinator bekjempelse vold i nære relasjoner	1 000 000		1 000 000

Forslag til tilskuddsliste	Varig	Engangsutgifter	Total
Matsentralen	1 000 000		1 000 000
Mennesker i limbo		500 000	500 000
Regnbuedagene Bergen	450 000	200 000	650 000
Skeiv Verden Vest	1 800 000		1 800 000
KIA Vest	300 000		300 000
DiMe (Norsk Folkehjelp)	2 000 000		2 000 000
Kveldsvakt	200 000		200 000
PitStop	2 000 000	1 200 00	3 200 000

8. mars initiativet	100 000		100 000
Soltun besøksgård	150 000		150 000
Bergen for alle-festivalen (Bergen Røde Kors)	180 000		180 000
Kirkens bymisjon - gatenært rusarbeid	3 000 000		3 000 000
RIO avdeling Bergen	500 000		500 000
A-larm		200 000	200 000
Robin Hood Huset (barne- og familietiltak)	650 000		650 000
Springbrett for ungdom	500 000		300 000
Familiestøtten	1 000 000	1 000 000	2 000 000
Albatrossen		2 000 000	2 000 000
Redd barna julearrangement	100 000		100 000
Bergen sanitetsforening (lønnsmidler flerkulturell doula)		500 000	500 000
Nok Bergen	500 000		500 000
Fri Vestland	500 000		500 000

Forslag til investeringsbudsjett	2025	Totalt i perioden
MO-senter sentrum	5 000 000	25 000 000

OPPVEKST

En by som er bra for barna er bra for alle. 2024 var et år preget av kutt innenfor oppvekstsektoren. Det er viktig å sikre bedre arbeidsforhold for å blant annet øke rekrutteringen og få ned sykefraværet. Stortinget har også satt av ekstra midler til dette formålet, og det reflekteres i vårt budsjett.

For å skape en skolehverdag der flere barn og unge kan trives, oppleve mestring og bli møtt på sine ressurser og behov, trengs det flere tiltak. Miljøpartiet De Grønne foreslår å styrke skolenes budsjett med midler til flere miljøarbeidere, minoritetskompetanse, styrking av praktisk-estetiske fag, og midler til å ivareta elever med stort hjelpebehov.

Vi setter av midler til flere skolehager, prøveprosjekt med gratis skolemat, og en styrking av skolebibliotekene!

Forslag til driftsbudsjett	Varig	Engangs-utgifter	Total
Bemanning barnehage	40 000 000		40 000 000
Tiltak for elever med stort hjelpebehov	5 000 000		5 000 000
Miljøarbeidere på flere skoler	15 000 000		15 000 000
Styrke skolebibliotekene	4 000 000		4 000 000
Styrket minoritetskompetanse	2 000 000		2 000 000
Pilotprosjekt med styrket bemanning på småbarnsavdelinger barnehage		8 000 000	8 000 000
Digitaliseringsprosjekt for samordning av kommunikasjon mellom offentlige tjenester	2 000 000		2 000 000
Spesialpedagoger barnehage	5 000 000		5 000 000
Pilotprosjekt med gratis skolemat på skoler i levekårsutsatte områder		5 000 000	5 000 000
Ekstrapott til materiell innen praktisk-estetiske fag	2 000 000		2 000 000

Forslag til tilskuddsliste	Varig	Engangsu tgifter	Total
Ungdomskonferanse i regi av Ungdomsrådet		40 000	40 000
Søkbar pott urbant landbruk - tilskudd til skolehager	2 000 000		2 000 000
BUA utstyrssentraler	3 000 000		3 000 000
LIM (Lekser-idrett-mat) - Møhlenpris		600 000	600 000
Redningsselskapet (svømmeundervisning)		750 000	750 000
Joy Norge	500 000		500 000
Aktivt pusterom sommerleir 2-7. klasse	500 000		500 000

ANNET

Andre kostnader	
Pris- og lønnskompensasjon tilskuddslistene	8 000 000

INNDEKNING OG SALDERING

Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett innebærer økte satsinger tilsvarende 732 millioner i 2025 sammenlignet med byrådets innstilling. Av disse er 223 millioner reversering av byrådets kutt i tjenestene, samt reversering av kutt i tilskuddslisten på 45 millioner.

Se salderingslisten for mer informasjon.

I løpet av økonomiplanperioden (2025-2028) øker MDG eiendomsskatten til 4 promille på bolig, og 7 promille på næring.

Samtidig trapper vi opp bunnfradraget i perioden. 800 000 i 2025 og -26, 850 000 i -27 og -28.. Vi tar rundt 17 millioner tilsammen fra fond i HØP-perioden.

Ved å innføre et progressivt skattesystem, samt hente inntekter fra super-yachter og turistskatt med mer, går MDG sitt budsjettopplegg i balanse i løpet av fireårsperioden. MDG anerkjenner samtidig at vårt budsjettopplegg er ekspansivt for 2025, og hvis den økonomiske trenden for kommunen fortsetter vil vi levere et strammere budsjettopplegg for 2026.

MDG øker investeringene med ca. 3 milliarder (2696 millioner) i perioden. En av våre største investeringer, karbonfangst i Rådalen, betaler seg selv inn i løpet av få år grunnet økt CO₂-avgift, som vil nærme seg rundt 250 millioner årlig om få år. Andre investeringer har positiv effekt på folkehelsen, og atter andre sikrer bedre flomvern i kommunen. Det kan derfor ikke isolert sett sees på som utgifter. Kostnadene tas ved økt låneopptak.

Inndekning	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat (byrådets innstilling)	231,6	47,9	-23,5	-26,5
Varige satsinger MDG + reversere	732,3	732,3	732,3	732,3

byrådets kutt				
Engangssatsinger MDG	112,99	0	0	0
Varige salderinger MDG	- 628,1	- 894,3	-867,6	-867,6
Netto driftsresultat i HØP-perioden	449,8	-113,1	-157,8	-157,8

*Tallene i tabellen er avrundet til 1 desimal

Varige salderinger	
Eiendomsskatt bolig + næring	-341 879 000
Utbytte Eviny	-50 000 000
Besøksbidrag/turistskatt inkl. cruise	-75 000 000
Økte havneavgifter	-50 000 000
Kutt politikerlønninger	-20 000 000
Mindre reising	-4 000 000
Byrådets tilleggsbevilgningskonto	-1 000 000
Færre rådgivere byrådet	-1 000 000
Nedtrekk konsulentbruk	-10 000 000
Mindre behov for vikarbruk	-10 000 000
Økte parkeringsinntekter	-75 000 000
Droppe fyrverkeri	-260 000
Totalt	-625 600 000

*Tallene i tabellen er avrundet til nærmeste hundretusen

MERKNADER

1. Klimabudsjettet

Bystyret er kritisk til at byrådet har svekket klimabudsjettet som styringsverktøy ved å fjerne effektberegninger av ulike klimatiltak. Bystyret ber byrådet i arbeidet med klimabudsjettet for 2026 gå tilbake til tidligere praksis der effekten av tiltak synliggjøres.

2. Flyktninger

Bystyret ber byrådet planlegge for en bosetting av 680 flyktninger i tråd med den nylig mottatte anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Bystyret ber byrådet komme tilbake i bosettingssaken og T1 med konsekvenser for kommunens organisasjon og økonomi.

3. Vassdrag

Bystyret ber byrådet styrke forvaltningskapasiteten og investeringsnivået for vassdragsprosjekter i Bergen kommune. Sælenvassdraget del 2 og 3, Fjøsangerbekken, Nesttunvassdraget, Haukåsvassdraget, Dalaelven m.m. har også behov for økt kapasitet for å fungere som flomvern/klimatilpasning, samt for biologisk mangfold. Rikt dyreliv i vassdragene gir også økt livskvalitet for innbyggerne.

4. Fyllingsdalen bydel

Bydelen er ekstremt hardt truffet av Høyre-, Frp- og Senterpartibudsjettet. Bystyret er svært kritisk til at så mange kutt, på alt fra skole til bysykler, natur og kulturhus, treffer en og samme bydel i et og samme budsjett. Det fremstår tilfeldig og særdeles uklokt. Bystyret ber byrådet satse på Fyllingsdalen ved første mulighet, i første tertial.

5. Sykkelkontor

Bystyret ber byrådet opprette et eget sykkelkontor i samarbeid mellom Plan- og bygningsetaten, Bymiljøetaten, og Byrådsavdeling for byutvikling. Fortrinnsvis skal kontoret jobbe sammen med planleggerne i fylkeskommunen og Vegvesenet, og bystyret ber byrådet ta initiativ til dette. Formålet er å samkjøre ressursene mest mulig effektivt, ferdigstille planarbeid raskere, samarbeide tettere med fylke og stat, samt få bygget gjennomført flere sykkeltiltak. Kontoret får ansvar for fremdrift i alt relevant planarbeid, strategiarbeid, byggetiltak og andre sykkelrelaterte oppgaver. Sykkelkontoret konstitueres med egen leder som rapporterer til byrådsavdelingen.

6. ENØK-satsing

Bystyret er kritisk til at byrådet jobber for tregt med investeringsmidlene til ENØK-tiltak, samt at disse reduseres, og ber byrådet om å ta grep for å sikre seg nødvendig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre prosjektene i tråd med nivået på budsjetterte investeringer. Alle nye kommunale takprosjekter, også rehabilitering, skal inneholde solcelleanlegg.

7. Villfyllinger

Bystyret ber byrådet gjennomføre et villfyllingsprosjekt, inkludert skogsbilveier, mellom de ansvarlige kommunale etatene som Miljørettet helsevern, Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten, samt andre offentlige aktører med miljø- og forurensningsansvar. Formålet er å hindre nye villfyllinger og rydde opp i gamle synder.

8. Vrakpant parkeringsplasser

Bystyret ber byrådet opprette en ny tilskuddsordning hvor bedrifter kan erstatte parkeringsplassene på jobb med noe annet nyttig, som for eksempel sykkelparkering, lunsjområde eller sette opp en basketballkurv.

9. Utvikle ny gatenormal

Bystyret ber byrådet intensivere arbeidet med ny gatenormal etter modell fra den prisbelønte gatenormalen til Oslo kommune. Den nye gatenormalen må gjøre det enklere å prioritere gange, sykkel og kollektiv, men ikke minst gjøre byen grønnere gjennom å satse på vegetasjon og blå elementer. I dag hindres et godt miljøvennlig forvaltningsarbeid av en gammeldags gatenormal med prioritering av bilisme.

10. Fjordgartnere

Bystyret ber byrådet ansette "Fjordgartnere" som kan jobbe med å ta vare på det biologiske mangfoldet i byfjordene. Det er mye potensial for matproduksjon i byfjordene, og bærekraftig havbruk er viktig med tanke på beredskap, klima og miljø. Fjordgartnerne vil også være viktige i forvaltningen og være kommunens fagkunnskap knyttet til utfyllingsprosjekter og konsekvensene for livet i fjordene. For å fullt ut utnyttet prosjekter som Renere havn og Møllendalsbekken trengs det aktiv forvaltning.

11. BIR Karbonfangst

Bystyret ber byrådet intensivere arbeidet med å realisere et anlegg for karbonfangst- og lagring i Rådalen. Det settes derfor av en sum til investering i anlegget i HØP for å synliggjøre forpliktelsen. Utgangspunktet for fordelingen er 33% til Bergen, og resten delt mellom Stat og BIR. Bystyret ber byrådet sette av egne ressurser i Plan- og bygningsetaten for å raskest mulig avklare arealbehovet for anlegget.

12. Prioritering offentlig planarbeid, sykkelprosjekter, kommunale byggeprosjekter

Bystyret ber byrådet prioritere ferdigstillingen av offentlig planarbeid for å sikre en aktiv og attraktiv by. Bystyret ber byrådet prioritere planarbeid knyttet til sykkelprosjekter og kommunale byggeprosjekter.

13. Helsestasjon kjønn og seksualitet

Bystyret ber byrådet opprette et helsestasjonstilbud med spisskompetanse innen kjønn og seksualitet, inkludert kjønnsbekreftende hormonbehandling, etter modell fra Oslo kommune.

14. Barnevernet

Bystyret ber byrådet iverksette ytterligere tiltak rettet mot å styrke barneverntjenesten. Særlig bør tjenestens tverrfaglige kompetanse styrkes, og det bør innføres tiltak som sørger

for at arbeidsvilkår og lønsvilkår støtter opp under rekruttering og bevaring av medarbeidere, ikke minst medarbeidere med lang erfaring i tjenesten.

15. 30-timersuke

Bystyret ber byrådet igangsette et pilotprosjekt med 30-timersuke i en av tjenestene, fortrinnsvis en tjeneste med en høy andel kvinnelige ansatte.

16. Ung Arena

Bystyret ber byrådet opprette en Ung Arena i hvert byområde som en del av å styrke det forebyggende arbeidet rettet mot utsatte barn og unge. For å lykkes med målsettingene i barnevernsreformen er det viktig å styrke de forebyggende tjenestene.

17. Rask psykisk helsehjelp

Bystyret ber byrådet utvide tilbudet Rask psykisk helsehjelp til alle byområder.

18. Fastlegeordningen

Bystyret ber byrådet beholde lokale tiltak slik at rekrutteringen til fastlegeordningen øker.

19. Skolehager

Bystyret ber byrådet konsentrere innsatsen for flere skolehager til levekårsutsatte områder.

20. Utvidelse av Hovedbiblioteket og et nytt sentrumsbibliotek

Bystyret ber byrådet utrede utvidelse av Hovedbiblioteket og et nytt sentrumsbibliotek. Utredningen skal ta for seg ulike alternativer, inkludert utvidelse av Hovedbiblioteket til nærliggende lokaler/tomter, gjenbruk av eksisterende bygg og nybygg, og skal redegjøre for økonomiske konsekvenser og klima- og miljømessig fotavtrykk av de ulike alternativene.

21. Stasjonsplassen

Bystyret mener stasjonsplassen ved Jernbanestasjonen må vesentlig rustes opp, med mål om at stasjonsplassen blir noe bergensere og besøkende kan være stolte av. Bystyret ber byrådet oppgradere byrommene, redusere trafikken, og stramme inn på gateparkeringen i området.

22. Grå arealer på Mindemyren

Bystyret ber byrådet ta aktive grep for å tilrettelegge for midlertidig bruk av større, grå arealer på Mindemyren, i påvente av transformasjon av området. Det kan for eksempel skje gjennom en utvidet medvirkningsprosess for transformasjon av området. Bystyret ber videre byrådet prioritere aktiviteter for barn og unge, og arealer for urban dyrking.

For alle, for **alltid**

